

DOPORUČENÉ POSTUPY

PRO ŠKOLY V OBDOBÍ

VZDĚLÁVÁNÍ NA DÁLKU

TOTO NEJSOU PRÁZDNINY

Současná situace uzavření škol pro žáky představuje pro celý vzdělávací systém úkol zajistit kontinuitu vzdělávání s využitím dostupných forem vzdělávání na dálku. Udržte proto žáky v pravidelném vzdělávání i bez možnosti docházet do školy. Využívejte při tom všechny dostupné komunikační prostředky. Shromážděte, nabídněte a využívejte existující materiály pro výuku, programy a vyzkoušené postupy. Nastavte respektující komunikaci mezi žáky, jejich rodiči a učiteli s cílem pokračovat ve vzdělávání žáků i v této mimořádné situaci.

Nikým neplánovaná a nechtěná situace uzavření škol pro prezenční výuku představuje kromě značných obtíží i příležitost skokově zvýšit schopnosti učitelů a žáků využívat digitální technologie k podpoře učení.

KOMUNIKACE JE ZÁKLAD

Ředitelé škol zodpovídají i v této situaci za kvalitu vzdělávání. K tomu je nutné nastavit prostředky a pravidla vzájemné komunikace. V první řadě je nezbytné zachovat plynulou komunikaci mezi vedením školy a učiteli. Stanovte termíny pro porady, způsoby předávání informací od vedení k učitelům i naopak. Maximálně využívejte již nastavené komunikační nástroje a systémy.

Efektivní komunikaci a spolupráci s žáky a rodiči přispívá, když škola používá komunikační platformy v nejvyšší možné míře sjednotí.

Pro koordinaci výukových aktivit mezi učiteli a předávání informací mezi nimi využijte všechny dostupné prostředky, od sdíleného telefonního seznamu k využití různých **komunikačních platform**. Zajistěte, že se nikdo z pedagogů neocitne bez informací a podpory. Poskytněte kolegiální podporu zkušenějším kolegům těm méně zkušeným.

Hlavním koordinátorem vzdělávání žáků je i v podmínkách vzdělávání na dálku třídní učitel. Dohodněte pravidla pro komunikaci třídního učitele se žáky třídy, s ostatními učiteli, osvědčuje se např. třídnická hodina on-line (nemusí nutně trvat 45 minut). Myslete na to, že zejména u mladších žáků je potřeba přímé komunikace větší než u žáků starších. Pro ty je naopak důležitá možnost vzájemné komunikace.

Zajistěte, aby se do výuky na dálku mohlo zapojit co nejvíce žáků. Vyhodnocujte jejich zapojení, buďte tolerantní a podporující. Hlavním kritériem je funkčnost zvoleného a dohodnutého způsobu komunikace s ohledem na konkrétní podmínky školy a rodin.

Respektujte, že někteří žáci mají velmi omezené nebo žádné možnosti on-line připojení. I pro ně hledejte dostupné možnosti komunikace při učení se na dálku, a to například na webu nadalku.msmt.cz.

RESPEKTUJTE MĚNÍCÍ SE REALITU

Zvažte aktuální možnosti učitelů, žáků i rodičů v konkrétní škole. Respektujte existující podmínky školy a rodin. Sdílejte pozitivní zkušenosti jednotlivých učitelů a škol s výukou na dálku. Využijte svých kontaktů, sledujte internetové stránky MŠMT www.nadalku.msmt.cz a další průběžně aktualizované informační zdroje, např. **Národního pedagogického institutu**, konzultujte s **metodiky ve Vašem kraji**. Využívejte specializované portály, například **Učíme Online**, programy České televize **UčíTelka**, **Odpoledka**, **Škola doma** pro přípravu na přijímací zkoušky, program **ČT edu** s několika tisíci krátkých videí pro jednotlivé vyučovací předměty, programy **Českého rozhlasu**, **Metodický portál RVP.cz** a další.

Zdroje pro on-line výuku neustále přibývají. Sdílejte své zkušenosti, rozšiřujte informace o novinkách mezi institucemi, kolegy i rodiči.

MÉNĚ JE VÍCE

Obsah vzdělávání koordinujte na úrovni školy, dohodněte se na prioritách a pravidlech, podstatný je výběr toho opravdu nejdůležitějšího obsahu z vašeho ŠVP, který je realizovatelný vzděláváním na dálku. Dohodněte se, které vzdělávací obsahy jsou zvládnutelné s využitím vzdělávání na dálku, např. v českém jazyce, cizím jazyce, matematice, případně profilových předmětech SŠ. Včas s předstihem rozhodněte na úrovni metodických orgánů školy, co je vhodné procvičovat, kde je možné se věnovat výuce nové látky, případně o přesunech vzdělávacích obsahů do následujícího ročníku. Některé vzdělávací obsahy využijte jako doplňující či rozšiřující.

Nezahrnujte žáky nepřiměřeným množstvím úkolů.

Opakujte, procvičujte, udržujte u žáků nabyté znalosti a dovednosti a dle možností je dále rozvíjejte. Využívejte komunikaci prostřednictvím technologií – telefon nebo například Skype, Google Classroom, Microsoft Teams, případně jiné aplikace, jejichž **přehled** je neustále doplňován. Vítejte nové informace a zkušenosti.

Využívejte vhodně mezipředmětových vztahů, podporujte rozvoj gramotnosti žáků, rozvíjejte aplikace již osvojených dovedností, domlouvejte se na propojení témat z různých předmětů do integrovaných celků/miniprojektů.

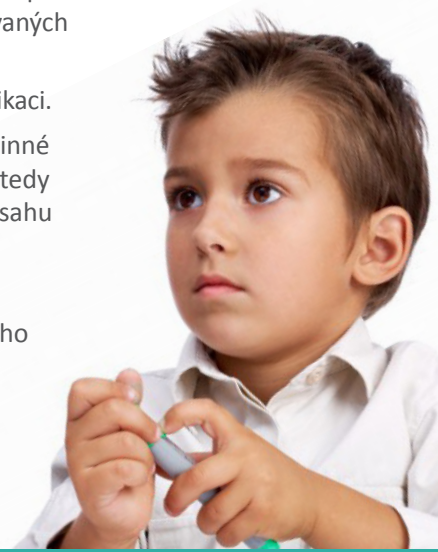
Nezapomeňte, že smyslem výukových aktivit v této době není primárně sběr podkladů pro klasifikaci.

Jste v situaci, kdy používáte pro vedení třídní knihy různé systémy, nebo ji vedete pouze v listinné podobě, a zároveň používáte různé systémy pro zadávání úkolů a jejich vyhodnocování. Nelze tedy stanovit jednotný postup pro „vedení třídní knihy“ pro všechny školy. Zásadou je, aby z obsahu třídní knihy (případně jejich příloh), ať už v listinné nebo elektronické podobě bylo zřejmé:

- že prezenční výuka byla nařízením vlády od 11. 3. 2020 zrušena,
- od 11. 3. 2020 se neuvádí absence žáků a nepřítomnost se nezapočítává do celkového počtu zameškaných hodin,
- kdy a jaké aktivity vzdělávání na dálku byly žákům poskytnuty a jaký vzdělávací obsah plnily.

Je v pořádku, když Vás učitelé prostřednictvím on-line kanálů informují o distančních aktivitách, které pro žáky připravují, ale pokud to není možné, nevyžadujte po nich standardní vyplňování třídních knih. Žádný kontrolní orgán po Vás nebude vykazování třídních knih za toto období vyžadovat.

PODPORUJTE SAMOSTATNOST ŽÁKŮ

Vzdělávání musí být i za těchto podmínek takové, aby měl žák chuť se učit a v učení pokračovat. Přizpůsobujte výuku možnostem žáků, nepřeceňujte možnosti rodičů a žáků při vzdělávání na dálku, ale ani jejich možnosti nepodceňujte, snažte se zjistit, jaká je realita, řiďte se fakty, usilujte o častou zpětnou vazbu od žáků i rodičů a sami ji hojně poskytněte. Samostatnost nepřeceňujte zejména u mladších žáků, a to zvláště ve vztahu k nové látce a samostudiu. Optimálním přístupem je diferenciací obtížnosti úkolů. Poskytněte žákům možnosti volby. Stanovte realistické termíny plnění úkolů.

VÍTEJTE V ON-LINE ŠKOLE

Podporujte efektivní skupinovou práci v on-line prostředí. Podporujte kontakty mezi žáky navzájem, využívejte malé autonomní skupiny především u starších žáků. Čím mladší žáci jsou, tím více potřebují přímý kontakt s učitelem. Při komunikaci se žáky se snažte o srozumitelná a jednoznačná zadání a pokyny. Buďte k žákům empatičtí a zájmejte se o to, jak jim učení jde, co jim případně nejde, jestli komunikují s ostatními žáky apod. Akceptujte potřebu časové flexibility v rodinách žáků. Umožněte rodičům i žákům získat informaci o dobrém/správném výsledku u samostatných prací.

HODNOCENÍ V ON-LINE ŠKOLE

Hodnocení i v on-line škole musí poskytovat oporu pro učení.

Maximálně podporujte schopnost žáků sledovat a hodnotit rozvoj svých vědomostí a dovedností.

Využijte této situace pro podporu vlastního hodnocení/sebehodnocení žáků. Zadání pro žáky formulujte tak, aby z nich byla jasná kritéria dobrého výkonu.

Podporujte vytváření portfolií s pracemi žáků například v digitální podobě, ale i pracovní listy, pracovní sešity, dokumentace výrobků apod. Smyslem portfolia není uchovávat vše fyzicky, často může stačit jen například digitální fotodokumentace apod.

Nepožadujte okamžitou informaci o stavu práce žáka např. pravidelným ofocením vyplněných pracovních listů. Podporujte vzájemnou spolupráci mezi žáky i při hodnocení.

Nevyužívejte hodnocení/klasifikaci v období vzdělávání na dálku jako formu nátlaku. Maximální pozornost věnujte poskytování zpětné vazby žákům, která jim pomůže zlepšovat učení a motivuje je k další práci. (viz. **Zpětná vazba při online výuce**).